

ERDEM GÜNDEM

ERDEM KOLEJİ GAZETE VE DERGİ YAZILARI SEÇKİSİ

YIL: 3 SAYI: 35

23 Nisan'ın 100. yıldönümünde neden iyimser olmalıyız

Bugünden tam yüz yıl önceydi ve bir cuma gününe rastlıyordu. Ankara'da Ulus Meydanı'na bakan, inşaatı henüz tamamlanmamış olan iki katlı binanın önünde önce dualar okunup, tekbirler getirilerek kurban kesildi. Ardından Mustafa Kemal Paşa, binanın iki-üç basamaklı merdivenini çıktı ve kırmızı-beyaz kurdeleler bağlanmış olan kapıya yaklaştı. Makasla kurdeleleri kesti. Kapıdan girenlerin dudakları besmele ve hayır duaları ile kıpırdamaktaydı.

Şevket Süreyya Aydemir'in Atatürk'ü konu alan ünlü 'Tek Adam' kitabında Meclis'in açılışını anlattığı özellikle şu cümleler Milli Mücadele'nin ne kadar mütevazi koşullarda başladığını göstermesi bakımından çok çarpıcıdır: Salona mektep sıraları yerleştirilmiştir. Karşı cepheye bir kürsü ve konuşma yeri yapılmıştır. Ankara'nın mahalle kahvelerinden getirilen iki asma lamba Meclis tavanının münasip yerlerinden sarkıtılmıştır."

"Aydemir, aynı bölümde kürsünün arkasındaki duvarda "Arapça ancak manalı" bir levhanın asılı olduğunu da yazar. Bu, **Hazreti Muhammed**'in "İşlerinizde meşveret (istişare) ediniz" hadisidir. Daha sonra bunun yerini Türkçe "**Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir**" yazılı bir levha alacaktır. Vekiller, ertesi günü yaptıkları toplantıda Milli Mücadele'nin önderi **Mustafa Kemal Paşa**'yı Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak seçerler.

MİLLİ MÜCADELE MECLİS İLE EL ELE YÜRÜDÜ

Topraklarının önemli bir bölümü, hatta başkenti işgal altındaki bir ülkede bağımsızlık mücadelesi için yola çıkılırken, bu hareketin henüz düzenli ordusu bile kurulamışken önce Büyük Millet Meclisi'nin ilan edilmesi, ardından mücadelenin liderinin seçimle Meclis başkanlığı görevini de üstlenmesi Türkiye'nin kuruluş öyküsünün ayırt edici yönlerinden biridir. **Mustafa Kemal**'in 'başkomutanlık' görevine de daha sonra yine bu Meclis tarafından getirilmesi aynı temanın akışını tamamlayan bir diğer kayda değer adımdır. Milli Mücadele, gücünü muhtelif faktörlerin yanı sıra halkın iradesinin tecelli ettiği Meclis'in meşruiyetine dayanmaktan da almıştır.

Meclis'in kuruluşu, kurtuluş hareketinin yönetici kadrolarının bütün dünyaya büyük bir özgüvenle bir meydan okumalarıydı. Önlerinde onları bekleyen çok uzun, çok zorlu bir yol vardı ve karşılarında seferber olmuş gücün büyüklüğüne bakıldığında neredeyse imkânsız gibi görünen bir davanın peşine düşmüşlerdi.

Buradaki meydan okuma Türkiye'deki dramatik bir değişimin, şiddetli bir depremin de ifadesiydi aslında. Artık gücün, Padişah'ın otoritesini temsil eden İstanbul'dan, halkın egemenliğine dayanan bir Meclis'in kurulduğunu, meşruiyet çizgisini temsil eden Ankara'ya geçtiğini gösteriyordu. Bağımsızlık hareketini ateşleyen **Mustafa Kemal** bütün dünyaya "**Artık muhatabınız biziz**" mesajını veriyordu. Milli Mücadele, Meclis'in açılışıyla, **Mustafa Kemal**'in Samsun'a çıkışından sonraki hazırlık döneminin ardından en önemli eşiği atlamış ve yeni bir devletin kuruluşunun temelini atmıştır. TBMM hükümeti tavanından iki asma lambanın sarkıtığı bu salondan çıkmış, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu vekillerin öğrenci sıralarına oturdukları aynı mekândan ilan edilmiştir dünyaya...

23 NİSAN 1920 İLE BUGÜNÜ KIYASLARSAK

Bugün vesilesiyle altını çizmemiz gereken bir nokta da 23 Nisan 1921 tarihinde açıklanan bu bayramının **Atatürk** tarafından 1929 yılında aynı zamanda 'Çocuk Bayramı' ilan edilmesidir.

Cumhuriyet'in kurucusunun bu kadar önemli bir günü çocuklara armağan etmesinin gerisindeki düşünceye bakmamız gerekir. **Atatürk**'ün bu kararını ilk Meclis'in kurulmasının temsil ettiği anlamın, içerdiği değerlerin korunup yüceltilmesinin çocuklar üzerinden Cumhuriyet'in gelecek nesillere zimmetlenmesi olarak da görebiliriz.

Bu açıdan baktığımızda bugün yaşadığımız sorunlar ne kadar ağır olursa olsun, içinde bulunduğumuz yüzyılda Türkiye'nin geleceğini bugünün çocuklarının sahipleneceğini biliyor olmak hepimize cesaret vermelidir. Bir an için tam bir yüzyıl önce Meclis kurulduğu günkü Ankara'nın koşullarını hatırlayalım. 23 Nisan 1920 günü en önde **Mustafa Kemal Paşa** olmak üzere Ulus'taki o iki katlı binadan içeri giren bir grup insanın azmi ve adanmışlığı bizleri 2020'ye getirdi. Türkiye'nin o günkü koşullarıyla bugünkü durumunu karşılaştırdığımızda, ayrıca beşeri sermayesinin bugünkü gelişkinliğini hesaba kattığımızda, geleceğe güvenle bakmamız için yeteri kadar neden vardır, her şeye rağmen...

Hürriyet Gazetesi/ Sedat Ergin 23 Nisan 2020

AVRUPALILAR TÜRKÇE

ÖĞRENİYOR Avrupa'da Osmanlıca ve Türkçe öğrenimi konusunda artan ilgiyi EURONEWS (Avrupa Haber Ajansı) araştırdı. Devamı, sayfa 2'de...

KORONAVİRÜSLE İLGİLİ TÜRKÇE KELİME ÖNERİLERİ

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu, yeni tip koronavirüs nedeniyle kullanımı artan bazı kelimelerin Türkçe karşılıklarını hatırlatmak amacıyla bir açıklama yaptı. Devamı, sayfa 2'de...

İKİ UCU KESKİN KILIÇ

Karamazov Kardeşler (Dostoyevski) romanında, Dimitri babasını öldürmekle itham edilir. Devamı, sayfa 3'de...

SERA GAZI

Atmosferde ısıtılarak sera etkisi oluşturan gaz. Devamı, sayfa 3'de...

ORHAN AMCA...

Ona "Orhan Amca", nadiren de "Orhan Ağabey" diye hitap ederdim... Devamı, sayfa 4'de...

BİR ŞEHİRİ SEVMEK; O ŞEHİRİ YAŞAMAKTIR

Sivas'ın azizleri Şemsi Sivasî ve İhracızade İsmail Hakkî Hazretlerine ithaf edilen kitabın kapağında Divriği Ulu Camii'nin neresine baksanız Allah'ı hatırlatan muhteşem kapısından girenken "Gardaşlığın Ötesindeki Dostluk-Sivas"la karşılaşıyor.Devamı, sayfa 5'de...

ÖZGÜR ÇOBAN

Bir yanlış davranış neden yığın tarafından ve aynı anda yapıldığında dikkat çekiyor? Devamı, sayfa 6'da...

EVDE OTURURKEN DIŞARIDA GEZMEK İÇİN

Nasreddin Hoca, bir grup arkadaşıyla sohbet ederken içlerinden biri, "Hocam sizin hanım çok geziyormuş, öyle mi?" sorusunu yöneltmiş. Devamı, sayfa 7'de...

990 YIL ÖNCE BUGÜN

2 Kasım 971 tarihinde Buhara'da doğdu. Devamı, sayfa 8'de...

AVRUPALILAR TÜRKÇE ÖĞRENİYOR

Avrupa'da Osmanlıca ve Türkçe öğrenimi konusunda artan ilgiyi EURONEWS (Avrupa Haber Ajansı) araştırdı.

Dünyanın en güçlü dilleri arasında yer alan Türkçe'nin konuşulduğu ülkeler şöyle gösteriliyor:

"Bulgaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Makedonya, Yunanistan, Kosova, Romanya, Azerbaycan, Suriye, Irak, Kazakistan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Özbekistan, Ukrayna gibi ülkeler var. Ayrıca Türk nüfusunun yoğun olduğu Almanya, Hollanda, Fransa, Avusturya, Amerika Birleşik Devletleri, Belçika, İsviçre." Peki, Avrupalılar günümüzde niçin Türkçe öğrenmeyi tercih ediyor?

Strazburg Üniversitesi Türk Etütleri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Samim Akgönül dikkati çekici bilgiler veriyor.

Akgönül, son yıllarda Avrupalıların özellikle Fransızların Türkçe öğrenmeye ilgisinin arttığını söylüyor.

1990'larda ve 2000'lerde gurbetçi aile çocuklarının dillerini geliştirmek ve 'başka seçenekleri olmadığı' için bu bölümlere geldiğini hatırlatan Akgönül'e göre, yakın dönemde Fransız olup da Türkçe eğitim almaya gelenlerin sayısı gözle görülür oranda yükseldi.

Akgönül, geçtiğimiz yıllarda Avrupa'da Türkçe eğitim alanların profilini şu şekilde özetliyor:

"2000'lerin başında tek Türk olmaya başlamıştı. Bütün öğrencilerimiz hemen hemen yüzde 90-95'i Türkiye kökenli ailelerin burada doğan çocukları olmaya başlamıştı. Hala da öyle, ezici çoğunluk hala da öyle. 10 sene önce belki arada bir tane iki tane Türkiye kökenli olmayan Fransızlar gelip de Türkçe öğrenirken şimdi, daha yeni sınavdan çıktım bu sabah, karşımda 10-15 Türkiye kökenli olmayıp da Türkçe eğitimi alan öğrenciler var." Batı Avrupa'da Osmanlı Türkçesine ve Türkiye Türkçesine ilginin arttığını belirten Akgönül bazı detaylar veriyor: "Fransa'da öğrencilerin ezici bir çoğunluğu Türkiye kökenli ailelerin Fransa'da doğmuş, büyümüş, sosyalleşmiş, eğitim almış çocukları.

Fakat gene de küçük bir azınlık olsa da Türkiye kökenli olmayıp da Türkçe öğrenmeye gelenler de var. Bunların çoğu gene aynı gelenek içerisinde başka konularla ilgilenen, tarihle, sosyolojiyle ilgilenen, arkeolojiyle ilgilenen ve Türk kontekstine bağlamına ilgi gösteren öğrenciler. Birçoğunun başka diplomaları da var. Gelip bizde Türkiye'nin dilini, edebiyatını, tarihini, sosyolojisini öğreniyorlar." Akgönül, Avrupalıların Türkçe öğrenme sebebi olarak şunları sıralıyor: "Avrupa'da çeşitli kurumlarda Türkçe bölümünde okuyan yüzlerce kişi diplomatik misyondan turizm alanına, medyadan sivil toplum örgütlerine kadar birçok alanda iş imkânlarını geliştirmek istiyor. Çoğu tarihle ilgileniyor.

Sonuçta Türkiye gerçekten büyük medeniyetlerin var olmuş olduğu, üst üste geldiği birbiriyle karıştığı bir ülke. Bazen de çiftlerin Türk olmayanları geliyorlar yani bir karı koca ya da sevgili, biri Türkiye kökenli diğeri değil, sevdiği insanın dilini, tarihini ya da her neyse kültürünü gelip öğrenmek isteyenler de çok çıkıyor." Türkçe öğrenen Avrupalıların motivasyonları arasında şunlar yer alıyor:

- Üniversite ve okullarda araştırma yapmak
- Diplomatik hizmetler
- Turizm alanında, seyahat ajansları ve tur operatörlüğü gibi alanlarda çalışmak
- Medya alanında çalışmak
- Ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütlerinde çalışmak
- Bilimsel ve kültürel etkinlik organizasyonunda çalışmak
- Halkla İlişkiler alanında iş yapmak, uluslararası şirketlerde çalışmak.

Takvim Gazetesi/ Bülent Erandaç
29 Nis 2020

KORONAVİRÜSLE İLGİLİ TÜRKÇE KELİME ÖNERİLERİ

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu, yeni tip koronavirüsle ilgili, "pandemi" yerine "salgın", "entübe" yerine "solunum", "immün" yerine "bağışıklık", "pnömoni" yerine "zatürre" kelimelerinin kullanımını önerdi.

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle kullanımını artan bazı kelimelerin Türkçe karşılıklarını hatırlatmak amacıyla bir açıklama yaptı.

Açıklamaya göre, "pandemi" yerine "salgın", "bulaş" yerine "bulaşı", "peak" yerine "zirve", "entübe" yerine "solunum", "droplet" yerine "damlacık", "immün" yerine "bağışıklık", "pnömoni" yerine "zatürre", "filiasyon" yerine "türevi, türevsel" kelimelerinin kullanımını önerildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. İskender Pala, şunları kaydetti:

"Kovid-19 salgını dolayısıyla dünyada olduğu gibi ülkemizde de pek çok meslek erbabı vatandaşımız canla başla görev yaparak sağlıklı bir toplum için çabalamaktadır. Başta sağlık personelimiz olmak üzere özverili gayretleri dolayısıyla bize asil bir millet ve yüksek bir medeniyet olduğumuzu yeniden hatırlatan herkese binlerce teşekkür ederiz. Bu vesileyle pek çok hekim ve bilim insanının gerek iletişim vasıtaları, gerekse sosyal medya aracılığıyla yaptıkları bilgilendirme görevi en az hastane hizmetleri kadar değerli ve önemlidir. Öte yandan insanımızın sağlıklı bir beden kadar sağlıklı bir kültür ortamına da ihtiyacı olduğu aşıkardır. Bu vesileyle bilhassa iletişim vasıtaları dolayısıyla salgın ve koronavirüs konusunda bedensel sağlığımıza yönelik konuşma ve tavsiyeleriyle bizleri aydınlatan hekimlerimiz ve bilim insanlarımızdan -binlerce şükranımızı yineleyerek- kültürel sağlığımız söz konusu olduğunda da güzel dilimizin imkânlarını kullanmalarını, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu adına hassaten rica ediyor, konuya ilişkin lügatçeyi saygıyla sunuyoruz."

AA Haber/Saadet Firdevs Aparı | 19.04.2020

İKİ UCU KESKİN KILIÇ

Karamazov Kardeşler (Dostoyevski) romanında, Dimitri babasını öldürmekle itham edilir. Dimitri cinayet mahallinden kaçarken onu gören emektar uşağı Dimitri'yi bahçe duvarına sıçrarken yakalar. Dimitri, can havliyle uşağıya vurur. Uşağıın yere yığıldığını görünce duvardan karşı tarafa atlamaktan vaz geçer. Her nasılsa elinde tuttuğu havanelini fırlatır. Uşağı yoklar. Ölmediği kanısına varınca tekrar duvardan atlayıp kaçar.

Bu sahneyi dile getiren savcı şu iddiada bulunur: Dimitri, işlediği cinayetten sonra arkasında bir tanık bırakmak istemedi. Oysa kendisini çocukluğundan beri koruyup kollamış olan uşak bu cinayete tanık olmuştu. Dimitri uşağıya vurarak onu öldürmek istedi. Darbenin etkisiyle yere düşen uşağıın öldüğünden emin olmak için de duvardan atlamaktan vaz geçti, geri dönüp uşağı yokladı. Onun öldüğünden emin olunca da oradan kaçıp gitti.

Savcının bu iddiasına karşılık Dimitri'nin avukatı şu defide bulunur. Savcı, der, tamamen psikolojik bir yorumda bulunuyor. Psikoloji iki ucu keskin bir kılıçtır. Evet, Dimitri, uşağıya vurdu, ama kaçmasına engel olduğu için vurdu, yoksa onu öldürmek için değil; nitekim öldüğü endişesine kapıldığı için geri dönüp uşağı yokladı, ölmediğinden emin olunca oradan uzaklaştı; öldürme niyeti olsaydı o sırada öldürürdü...

Acaba hangisinin yorumu doğru? Savcının mı, avukatın mı?

Her ikisi de sanığın aynı hareketini onun psikolojisini esas alarak yorumluyor.

Ancak avukatın savcıya göre bir fazlası var: psikolojik yorumun iki ucu keskin kılıç olduğunu söylüyor. Bu yorum bizi psikolojik yorumların tersinin de doğru olabileceği çıkarsamasına götürüyor.

İmdi covid salgınından sonra hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağına ilişkin yorumlar yapılıyor. Elle tutulur değişikliklerin gerçekleşeceği istikametindeki yorumlara biz de katılıyoruz. Ne var ki, bu değişikliğin illa da iyiden kötüye doğru bir seyir izleyeceğini söylemiyoruz.

Bilakis değişiklik belki de yürürlükteki kötülüklerin ortadan kalkmasına medar olabilir.

Kim bilir, belki totaliter rejimler liberal telakkiye doğru yol alırken liberal denilen rejimler de otoriter olmaya doğru evrilir.

Liberal toplumlardaki gayrişahsi toplumsal ilişkiler kişiselleşmeye doğru yol alırken geleneksel alışkanlıklarını sürdüren toplumlarda başat olan kişisel ilişkiler de gayrişahsi bir yapılanmaya meyledebilir.

Liberal ülkelerde (örneğin ABD) kişisel ilişkilerde başat olan bencillik belki törpülenerek diğerkâmlığa doğru dönüşürken geleneksel toplumlarda geçerli olan diğerkâm ilişkiler de belli ölçülerde hodkâmlığa doğru yol alabilir.

Uluslararası ilişkilerde halen yürürlükte olan çıkar amaçlı tutum belki de muhatabın çıkarını da kollamaya doğru bir istikamet tutturabilir.

Bu değişimler illa böyle olacak demiyorum.

Virüsün mahiyeti bile henüz tespit ve teşhis edilememişken insan davranışlarının nasıl biçimleneceği üzerine kesin çıkarımlarda bulunmak nasıl mümkün olsun?

Her şeye rağmen insan davranışlarının iki ucu keskin bir kılıç halinde işlediğini biliyoruz. Bu gerçekliğe dayanarak için olmasın diyelim...

Yeni Şafak /Rasim Özdenören - 23 Nis 2020

SERA GAZI

Atmosferde ısı tutarak sera etkisi oluşturan gaz. Seralar cam, naylon, fiberglas gibi güneş ışığı geçiren malzemelerle örtülmüş yapılarıdır. Bu özellikleri, içlerindeki havanın sıcaklığının düşmemesini, kontrol edebilmesini sağlar. Böylece normal şartlarda yalnızca sıcak yaz aylarında yetişebilecek bitkiler, seralarda her mevsim yetiştirilebilir. Atmosferdeki bazı gazların da buna benzer etkisi vardır. Yani bu gazlar da gün boyunca Güneş'ten gelen ısının bir bölümünü tutar ve yeryüzünün ısınmasına neden olur. Bu şekilde sera etkisi oluşturdıkları için bu gazlara sera gazı denir.

Sera gazlarının bir kısmı doğal yollarda oluşur. Örneğin su buharı da bir sera gazıdır. Hatta en etkin! Tahmin edeceğimiz üzere Dünya'nın biz ve diğer canlılar için yaşanabilir halde olmasında sera gazlarının etkisi büyüktür. Ancak karbondioksit gibi insan etkilerinden kaynaklanan sera gazlarının aşırı artması durumunda, küresel ısınma dediğimiz, Dünya'nın ortalama sıcaklığının yükselmesi söz konusu olur. Bu da sonrasında iklim değişikliğini getirir. Ülkelerin atmosfere salınan sera gazlarının miktarını kontrol etmeye çalışmasının önemli bir nedeni de budur.

Sera gazlarının çoğu karbon içerdiğinden, bu gazların atmosfere verilmesi, yayılması ve atmosferin kirletilmesi karbon salımı ya da karbon emisyonu olarak adlandırılır.

Bilim Çocuk/ Meltem Yenil 20.04.2020

ORHAN AMCA...

Ona "Orhan Amca", nâdiren de "Orhan Ağabey" diye hitap ederdim... Ağabeyi rahmetli Doğan Koloğlu da benim için "amca" idi... Ailelerimiz arasındaki dostluk birkaç nesil öncesine gidiyordu. Büyükbabam ile Orhan ve Doğan amcaların babası Sadullah Bey 20. yüzyılın ilk senelerinde, Abdülhamid zamanının Mülkiye'sinde tanışıp arkadaş olmuşlardı; sonra her ikisi de Atatürk döneminde valilik yapmışlar, derken Doğan Amca ile babam Galatasaray'da ilk yahut ortaokuldan itibaren beraber okumuş, dostlukları kendi kurdukları aileleri arasında devam etmişti...

Önceki hafta kaybettiğimiz Dr. Orhan Koloğlu'nun ardından çok güzel sözler edildi; yazarlar zarafetini, araştırmacılığını ve tarihçiliğini hoş ifadelerle anlatıp yâdettiler... Orhan Amca'nın ardından, ailem ile ailesi arasında nesiller öncesine dayanan tanışıklığın sağladığı malumata dayanarak hayatının az bilinen ve pek bahsedilmeyen bazı taraflarını anlatacağım...

Yakın tarihte bizzat rol almış kişileri tanımak yahut onların aileleri veya çevrelerindekiyle beraber olup geçmişi onlarla beraber teneffüs edebilmek son dönem tarihçileri için mükemmel bir fırsattır ama böyle bir şansa çok az tarihçi sahip olabilir... Orhan Amca, bu fırsatı bulmuş şanslı tarihçilerdendi... Cumhuriyet'in ilk yıllarının önemli idarecilerinden olan babası ve ailesi sayesinde yeni devletin kuruluş macerasının çocukluğundan itibaren zaten şahidiydi; kısa süren ilk ve son evliliği de ona Osmanlı Devleti'nin yıkılış döneminin önemli isimleri ile bir arada olma fırsatını vermişti...

İmparatorluğun son sadrazamı Tevfik Paşa'nın ailesinin damadı idi ve Paşa'nın iki oğlunun, Postdam'daki askerî akademiye bitirip Alman İmparatoru İkinci Wilhelm'in hassa alayına alınan Ali Nuri ve İsmail Hakkı Beyler'in sırdaşı olmuştu!

Böyle yakınlıkların tarihçiler için mükemmel fakat çok zor bir fırsat olduğunu tekrar edeceğim ama Orhan Amca'nın yakaladığı fırsat öylesine mükemmel idi ki...

Sadrazam Tevfik Paşa'nın sonradan "Okday" soyadını alan oğullarından İsmail Hakkı Bey, Sultan Vahideddin'in eski damadı idi; padişahın kızı Ulivye Sultan ile evlenmiş, sonra ayrılmışlar ve sarayın sâbık dâmâdı bu defa ilerki senelerin başbakanı Bülent Ecevit'in annesinin teyzesi Ferhande Hanım ile evlenmişti...

Ferhande Hanım, Sultan Abdülhamid'in maiyetinde bulunan ve aslen Libyalı olan Ali Kırat Paşa'nın kızı, Bülent Ecevit de Paşa'nın torun çocuğuydu; geçmiş asırlardaki "Kuloğlu" denen levendlerin soyundan gelen ve "Kuloğlu"nu "Koloğlu" yapıp soyad olarak alan Orhan Amca ile Ecevit'in büyük dedeleri arasında tâââ Libya asırlarına uzanan bir yakınlık vardı...

Şayet meraklı iseniz içerisinde saray damadlarının, paşa torunlarının ve iktidar sahiplerinin bulunduğu böyle bir çevrede neler öğrenebileceğinizi, hadiselerin arka plânına nasıl vakıf olacağınızı ve edineceğiniz bütün bu malûmatın kıymetini şöyle bir hayal etmeye çalışın...

Yurt dışında uzun seneler basın ataşeliği yapan ve o arada Sorbonne Üniversitesi'nde tarih doktorası veren Orhan Amca, 1960'lardan itibaren Bülent Ecevit'in yakın çevresinde idi. Ecevit ilk başbakanlığı sırasında onu Basın-Yayın Genel Müdürü yapmıştı ama Bülent Bey ile ilişkilerinin her zaman iyi olmasına rağmen Rahşan Hanım ondan hep uzak durdu, Bir türlü ısınmadı ve sadece şu kadarını söyleyeyim, Orhan Amca'ya çok çekti!

Haber Türk Gazetesi/ Murat Bardakçı- 28.04.2020

TARİHİ İSTİHDAM HAMLESİ

"1 Milyon Yazılımcı Projesi"ne katılmak isteyenlerin internet üzerinden başvuru yapacağını ve hemen eğitime başlanacağını belirten Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Genç arkadaşlarımızın aldığı her eğitim ve başarı dereceleri, hazırladıkları özgeçmişlerine otomatik olarak işlenecek. Tarihi bir istihdam hamlesi olan bu proje, Türkiye'ye ve gençlerimize yazılımda çok daha ileri noktaya ulaşma imkânı sağlayacak." dedi.

ARA ELEMAN AÇIĞI

Yazılım sektörünün bugünün en önemli iş alanlarından birisi haline geldiğini ifade eden Albayrak, Türkiye'nin bugün itibarıyla 140 bin civarında yazılımcı insan kaynağının mevcut olduğunu söyledi. Albayrak "Yazılım alanında özellikle ara eleman açığımız bulunuyor. Yazılımcılık alanında büyük bir sıçrama sağlarsak hedeflerimize ulaşmamız çok daha kolay olacak. Türkiye'de sınırlı sayıda yazılımcı bulunması nedeniyle yazılımcılar bir projede sistem analisti, sistem test uzmanı, proje yöneticisi, veri tabanı uzmanı, tasarım uzmanı, güvenlik uzmanı gibi birçok görevi aynı anda yürütmek zorunda kalıyor. Firmalarımız sürekli bu alanlarda çalıştıracak insan kaynağı bulamamaktan yakınıyor. İşte (1 Milyon Yazılımcı Projesi), sektördeki nitelikli eleman ihtiyacını giderecek, yazılımcıların sadece uzmanlaştıkları işe yönelerek daha verimli ve üretken çalışmasına imkân tanıyacak ve ülkemize bu alanda arzu ettiğimiz yetkinliği sağlayacak." diye konuştu.

100'ÜN ÜSTÜNDE EĞİTİM

Projenin detaylarına ilişkin de bilgi veren Albayrak, bakanlığının hizmete sunduğu bu proje kapsamında gençlerin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesindeki eğitim portalı üzerinden eğitim alacaklarını söyledi. 13 kategoride 46 bin 742 dakikadan oluşan 31 eğitimin şu anda hazır olduğunu belirten Albayrak, "Yıl sonuna kadar eğitim sayısını 100'ün üzerine çıkaracağız. Programa katılmak isteyenler internet üzerinden başvuru yapacak ve öz geçmiş doldurulacak ve hemen eğitimleri almaya başlayacaklar. Online eğitim platformundaki, algoritma, big data, bilgisayar programlama, blockchain, iş zekası, işletim sistemi, mobil uygulama geliştirme, ofis programları, oyun programlama, ofis programları yanında, proje yönetimi, siber güvenlik, veri tabanı ve web programlama alanlarında derslerimize hemen ulaşabilirsiniz. Genç arkadaşlarımızın aldığı her eğitim ve başarı dereceleri, hazırladıkları öz geçmişlerine otomatik olarak işlenecek." ifadelerini kullandı.

Hürriyet Gazetesi/ Neşe Karanfil 6.sayfa / 22.04.2020

BİR ŞEHİRİ SEVMEK; O ŞEHİRİ YAŞAMAKTIR

Sivas'ın azizleri Şemsi Sivasî ve İhramcızade İsmail Hakkı Hazretlerine ithaf edilen kitabın kapağındaki Divriği Ulu Camii'nin neresine baksanız Allah'ı hatırlatan muhteşem kapısından girerken "Gardaşlığın Ötesindeki Dostluk-Sivas"la karşılıyor güzel insan **Prof. Dr. Bayram Ali Çetinkaya. Emin Yayınları** tarafından okuyucusuyla buluşturulan eserde kadim beldenin uçsuz bucaksız gönül coğrafyasında bir seyahat çıkarıyor.

"Bir şehri sevmek için, mutlaka o şehirde doğup büyümek gerekmez" diyerek eserin takdimine mim koyan Prof. Dr. Bilal Kemikli, **"Hatta sevdalandığınız şehirde kısa bir süre yaşamaz da elzem değildir"** diyerek merakını pekiştiriyor. Ve ekliyor "önce kulak âşık olur" hükmüne intisab edip bir şehri sevmenin bam teline dokunuyor.

Bir şehri sevmek; şehrin kültürel tarihini, söz varlığını, töresini, mana ve mazmunu ile intikal eden mirasını müdrik olmak demektir. Sokaklarında kaybolmak, soğuk sularını içmek, ozanlarına kulak vermek, destanlarını dinlemek, şadırvanlarında abdest almak, mâbedlerinde huzura durmak, sofralarında ikram edilen nimetleri tatmak... İşte bu minavalde Sivas'ı sevmek, Sivas'ı yaşamaktır. Gönül diliyle konuşanların meclisine âşinalığınız varsa idrak edebilirsiniz; kadim belde Sivas'ı.

Eserin kapağındaki mührü bakıp **"Sivas'ı sadece Sivashlar iyi anlatır"** vehmine kapılırsanız, yanıldığınızı Konyalı Prof. Dr. Bayram Ali hocanın satırları arasında gezindiğinizde anlarsınız. Ve onun gönlünde pişirip, kalemiyle serdettiği **"Gardaşlığın Ötesindeki Dostluk"**ta yaşanmışlıkları tekrar yâd edersiniz. Ulu mâbedlerin gölgesinde, ruhanî şahsiyetlerin ilim sofrasında, mızrabın tınısında kendinize gelirsiniz.

Çünkü kadim şehir Sivas, İslâm medeniyetinin ilim, hikmet ve irfan merkezidir. Bu şehir dostluk ve muhabbetin bulunduğu İslâm şehrinin ozanları, gönül ve irfan türküleriyle yürekleri sular ve onlara hayat verir. İnsanî değerlere kıymet veren âşıklar, ilâhî ve beşerî aşkı, tılsımlı dilleriyle sözcüklere ve mısralara dökerler. Onlar, yaşadığı aşkı, dünyanın hiçbir maddi servetiyle karşılaştırmazlar.

Bu şehre mihmandarlık yapan aşk ve gönül rehberlerinden birisi de Şems-i Sivasî'dir.

Güneş, şarktan doğmaktadır; lakin şehrin azizi, Şems-i Sivasî'nin ruh dünyası, asırlar geçmesine rağmen hâlâ tüm insanlara ışık ve sıcaklığını sunuyor.

Sivas'ın en kadim mabedlerinden Sivas Ulu Camii'nin bahçesinde medfun bulunan İhramcızade Hacı İsmail Hakkı Efendi Hazretleri'nin kabrinin başında okunan Fatihalar, Yâsînler; mezar taşlarında, cami duvarlarında, gül yapraklarında yankılanarak dokunduğu her şeye hayat veriyor.

Milat Gazetesi/SABRİ Gültekin Nis 2020

IŞIĞIN RUHU GÖLGE

Alanında temel bir kaynak olan 'Sanatın Öyküsü' kitabının yazarı Ernst Gombrich, 'Gölgeler'de, 'düşen gölgenin Batı sanatındaki tasviri'ne odaklanıyor. Yazar, Doğu'dan Batı'ya sonsuz geçişkenliklere sahip olan gölgenin, sanatçının gözü vasıtasıyla nasıl varlık bulduğunu araştırıyor. Işığı çıplaklığından, çiğliğinden hatta yalnızlığından kurtaran gölgedir. Pek çok dilde, fiziki bir durumun ötesinde duygu, düşünce ve psikolojiyi de karşılar. Işığı tanımak, sanatta gölgeyi bilmektir denilse yeridir. 'Saydam olmayan cisimlerin ışıklı kısmın karşı tarafında oluşturduğu karanlık' olarak tanımlanıp, ressamlar tarafından 'genellikle tabloda yer alan tasvirleri aşamalı şekilde soluklaşarak belirginleştiren koyu renk' diye bilinse de gölge, sanatın saklı temasıdır. Şair, sinemacı, heykeltıraş, felsefeci için yaratıcı bir konudur. 'Sanatın Öyküsü' kitabının yazarı Ernst Gombrich ise National Gallery'ye hazırlanan bir sergi için kaleme aldığı uzunca bir yazıda gölgenin, daha doğrusu 'düşen gölgenin Batı sanatındaki tasviri'ne odaklanıyor. Nicholas Penny tarafından bir tür 'cismi olmayan şekiller' diye yorumlanan gölgenin, 'sanatçının gözü' vasıtasıyla nasıl varlık bulduğunu araştırıyor Gombrich. Bu bağlamda ilkin göze vurgu yapıyor. Çünkü o, ilk bilgi kaynağı olmanın yanında estetik seçkiyi de başlatandır. Bu bağlamda ressamlara özel bir ayrıcalık tanıyan Cicero, 'ressamların diğer insanlardan daha fazla gölge ve çıkıntı gördükleri' görüşündedir. Kitabın amacını 'düşen gölgenin Batı ressamları tarafından eserlerine nasıl ve neden yansıdığı ve sonradan niçin devreden çıkarıldığı' diye özetleyen Gombrich, okurun hem gün ışığı hem suni aydınlatma üzerinde de düşünmesini arzular. Bilir ki, Doğu'dan Batı'ya gölge, sonsuz geçişkenliklere sahiptir. Bir Japon için başka, bir İranlı için başka metaforik değeri vardır. Hele, Dünya'nın ışık kaynağı Güneş'in 'tüm cisimlere sonsuz uzaklıkta' olduğu düşünüldüğünde, ressamın da yaptığı bir mesafe sanatıdır gölge yoluyla resimde. Mozaik sanatından detaylar, güneş saati örnekleri, fotoğraflar, çizimler ve tablolarla gölgenin boyutlarına doğru yürüyor Gombrich. Optiğin basit kanunlarına uysa da görünüşlerinde açıklanması zor yanlar vardır gölgenin. Çünkü onlar 'gerçek dünyanın bir parçası değildirler'. Yetmedi, gerçek olmayan bir şeyi tanımlamak için gölge metaforuna başvurulduğu gibi, gölgesi olan şey gerçektir. Gombrich Hint destanı 'Mahabharata'dan Platon'un 'Devlet'ine, Mısır ve Yunan sanatındaki izdüşümlere kısa kısa değiniyor. Masaccio'nun tablosundaki 'gölgeyle hasta iyileştirme'den Campin'e atfedilen 'Üçleme'ye kadar, gölgenin metafizik sağaltım olarak kullanılmasına bile eğiliyor. Tek bir gölge fikri yoktur ve Japon dalgasının etkisiyle, dekoratif kompozisyonlarda gölgeden kolaylıkla vazgeçilebileceğini gösteriyor Batı resmi. Giorgio de Chirico'da başka, Francesco Guardi'de başka bir kişiliğe kavuşturacaktır. Picasso'nun onu 'çiziktirme' efektine indirmesiyle de bambaşka bir üsluba bürünecektir. National Gallery'deki eserlerden yola çıkıldığında, gölgenin sadece bir anlatma vasıtası olmadığı, düşünmenin de yolu olduğu anlaşılır. 1830 tarihli, Grandville imzalı 'Gölgeler' tablosu ise politik mizaha bürünmüş bir taşlamadır. Bresson'ın Hindistan'da çektiği fotoğraflarda da zaman içinde resim sanatının, gölgede açtığı çığırın büyük payı vardır. Gölge, bugün de hayatın her alanında çeşitlenip yoğunlaşarak devam ediyor. Belki koyulaşarak ve çoğalarak...

Hürriyet Gazetesi/ Ömer Erdem 24.04.2020

ÖZGÜR ÇOBAN

Bir yanlış davranış neden yığın tarafından ve aynı anda yapıldığında dikkat çekiyor? Yoksa yalnız başına ve tek tek yaşanırken yanlış olmaktan çıkıyor mu?

Nasıl yani? Toplum tarafından yapıldığında yanlış olan tek tek yapıldığında doğru mu oluyor?

Yanlış yanlışsa her zaman yanlış değil midir? Bireysel olarak işlenirken de yanlış olma, suç olma özelliğini koruyor olmalıdır.

Bunu neden söylüyor ve emin olmak için aynı anlamı evirip çeviriyorum?

Bireysel yamukluklarımızı fark etme refleksimizi kaybettiğimiz için topluca yanlış yapmaya cüret ettiğimizi bize sergilemek için. Üstelik bununla kalmayarak ancak bu gibi durumlarda yanlışın yanlışlığını en nihayet teslim eden, bir zahmet topluca dillendiren bir toplum olageldiğimizi esefle konuşmak için.

Bize ne oldu? Arabesk sorusu kabak tadı verdi. Bize ne olmadı ki ?

Kendi kendimizi övüp durmaktan, milli ve yerli egomuzu kabartıp durmaktan oturup soğukkanlılıkla kendimizi yerememiş, nefsi-nüfusu sorgulamamış, soğukkanlı ve eleştirel bir gözle kendimizi gözden geçirememiş bir toplumuz. Doğrulara ayrı ayrı yerlerde veya nerede olduğu belli olmayan, yanlışlarda hep birden birleşen, heyecanlı sloganlarla nefisini şımartan bir toplumuz.

Fakat kabul edelim; çok misafirperveriz. Vallahi. Kendimize yabancılaşmış olsak ta yabancılara karşı çok kendimizdir. Bizim ülkemizde yabancı olmak yerli olmaktan daha eyicedir. Biz bizi sevmeyiz. Biz bizi sloganda sever, över gürültü kesilir kesilmez birbirimizin altını oymaya gideriz. Öyle olacak zağar. Biz bizi doğrulara unutup gitsek te, yanlışlarda birlik ve beraberlik içinde yaşamayı iyi biliriz.

Ne zaman silkineceğiz bilmiyorum. Fakat musibet beklemeye gerek yok. Toplumsal ahlâksızlıklarımız kendi emeğimizle yapıp ettiğimiz son derece yerli ve milli bir musibet.

Diyorum ki her kişi, er kişi topluma çıkmadan önce kendisine sadece imaj bakımından değil, kişilik bakımından da bir çeki düzen versin. Ki sokak güzelleşsin. Mahşerimiz aydınlık olsun. Sessiz, mütevazı, kendinden emin, sükunet deseni kendinden, kumaşı güvenilirlik olan bir toplum... Olalım. Diyorum.

Bu sebeplerle; sosyoloji toptancılığını bırakıp, bir kitle sosyolojisinden önce, -kendini güdebilen, siyaset edebilen şahsiyeti nasıl oluşturabiliriz?- mevzu ele alınmalı ve bu konu üzerinden var oluşumuzu irdelemeye aralıksız devam etmeliyiz. Kendimize ait sorunları tespit etmemiz için illa kötü günleri beklememeliyiz. Hatta şöyle diyelim. Bu tip sorunları tespit etmeyi bırakıp, bugünden itibaren, artık, bir zahmet yaşamamak için gerekli tedbirleri almamız. Acilen...

Bütün toplumsal infialler, taşkınlıklar sakinken, iyi kötü huzur içindeyken; ya halkı oluşturan halkalarda var olan kişilik-kimlik sorununun, bir yaralar zincirinin görmezlikten gelinişinden ya da büyük muhatap devletin kendine yakışan bir cevapla zamanında dönememiş olmasındadır.

Tek başına iken insan haysiyeti için sorun olan her şeyin, toplu halde daha büyük bir sorun yumağı olacağı hepimizin malumu. Diğer yandan toplu halde, göz göre göre, hep beraber, anlaşılmaz bir coşkuyla gerçekleştirilmiş ahlaki bir sorun, tek başına iken çözülmemiş kişisel bir problemin topluma mal olmuş halidir. Sokağa çıkmadan önce evin, daha önce insanın, daha da önce kalbin içine bir göz atılmalıdır.

Kalbi selim sokağa da selametini çıkarır.

Bir akıllı uslu, iyi beslenmiş, susturulmuş bir vatandaştan bahsetmiyorum. Kendisini yönetebilmiş güçlü ve özgür bir çobandan bahsediyorum. Toprağının, göğünün, emeği ve efkârının başında bir şahsiyetten bahsediyorum.

Sanırım en büyük meselemiz, sakın, görünürde sorunsuz olan zamanlarımızı sorumsuz zamanlar olarak yaşama alışkanlığımız. Her şey yolunda iken biz, insan olarak yolumuzda mıyız? Sorusunun daima ertelenmesidir.

O yüzden olağanüstü durumlarda bütün insani eksikliklerimiz gün ışığına koşuyor.

Sıradan günlerimizin vazgeçilmez ve bireysel bir arınma etkinliği olabilir; gün ışığını pek sevmeyen böceklenmelerimiz, gizli psikik kirlerimizle ilgilenmek. Oturup kendini ayıklamak... Taş kalbini, pirincinden.

Milat Gazetesi/ Ayşe Şener 18.04.2020

EVDE OTURURKEN DIŞARIDA GEZMEK İÇİN

Nasreddin Hoca, bir grup arkadaşıyla sohbet ederken içlerinden biri, ‘‘Hocam sizin hanım çok geziyormuş, öyle mi?’’ sorusunu yöneltmiş. Merhum, hemen Şöyle cevap vermiş. ‘‘Yok canım, çok gezmiŐ olsaydı bir akŐam da bize gelirdi!’’ Bazı insanlar gezip dolaŐmayı çok sevdikleri halde bir takım kimseler de seyahat etmekten hoŐlanıyorlar. Gezinleri de, boŐda gezenler, seyahatlerini değerlendirenler diye ikiye ayırmak gerekiyor. Bizim Evliya elebimiz, seyahatlerini ‘‘kültür gezileri’’ haline getiren rehberlerin en başında geliyor.

Geçen gün bir gazetede ‘‘Koronavirüs kitap satıŐlarını patlattı’’ baŐlıęıyla bir haber okudum. Evlerdeki zorunlu ikamet, vatandaŐları daha çok okumaya yöneltti. Hayırlı bir geliŐme diyelim ve okuma alıŐkanlıęının daha da artmasını dileyelim. Kitap okuyan insan, hücrede bile olsa elindeki eser sayesinde hem bilgi sahibi olup, hem de hayal gücüyle dıŐ alemde de gezip dolaŐma imkanına kavuŐabilir. Hele bu eser bir seyahatname olursa, okuyan kimsenin muhayyile gücü daha fazla canlanır, bedenlenir mahbus olduğu halde ruhen ferahlar ve hayalen gezintilere çıkar. Böylece insanlar evlerinden çıkmadan da gezebilirler.

Evet, yukarıda da belirttiğim gibi, seyahatname deyince akla gelen ilk isim Evliya elebi oluyor. Marco Polo gibi, İbn-i Battuta gibi daha bir çok ünlü gezcinci varsa da, onların hiç biri Evliya’nın yerini tutmuyor. Söz buraya gelmiŐken ‘‘Hakir-i pr-taksir, evliyayı bi riya’’dan ve o muazzam seyahatnamesinden – birkaç cümleyle de olsa-söz edelim.

On ciltlik seyahatnamesiyle okuyucularını dünya turuna çıkaran Evliya elebi, daha yirmi yaşındayken işe başladı. İstanbul’u adım adım dolaŐarak, payitahtın gezmedik yerini bırakmadı. Otuz yaşındayken de, İstanbul’un mukaddimesi Bursa’ya gitti ve seyahatlerine daha bir hız verdi. Elli seneden fazla bir süre Osmanlı memleketlerini turladı. Yirmi iki savaŐa katıldı. Sultan Dördüncü Murat, Sultan İbrahim, İkinci Süleyman, Dördüncü Mehmet devirlerinde, Osmanlı topraklarında ayak basmadık yer bırakmadı. Ayrıca yabancı ülkelerin bir çoğuna da yolunu düŐürdü.

Yazının sonunda oğluna verdiği ilgi çekici nasihatten de bahsedeeğim için, Evliya elebi’mizin babasını da kısaca tanıtayım.

Seyyahımızın pederi Dervif Mehmed Zill Ağa’dır. Oğlu da – bilindiği üzere – bu ‘‘Zill’’ soyadını taŐıyor. Dervif Mehmed Zill Ağa, evladından öğrendiğimize göre tam yüz on yedi sene bereketli bir ömür yaŐadı. Kanuni Sultan Süleyman’ın son seferine katıldı. İkinci Selim zamanında, Kıbrıs’ın fethinde Magosa’nın anahtarlarını padiŐaha takdim etti. Dergah-ı li KapıcıbaŐlık rütbesine yükseldi. nc Murad, nc Mehmed, Birinci Ahmed, Birinci Mustafa, İkinci Osman, Dördüncü Murad, Sultan İbrahim, İkinci Süleyman devirlerini yaŐadı. Birinci Ahmed zamanında Kbe’nin altın olukklarını yaparak, Surre Emaneti ile Hicaz’a götürdü.

Yine oğlunun ifadesine göre, Dervif Mehmed Zill Ağa, hoŐsohbet, biraz da Şair ve savaŐçı bir ihtiyardır. Zamanla padişah musahipliğine kadar yükseldi. Unkapanı’nda dkknı da bulunan Dervif Mehmed Ağa, Saray’ın Serzegeranı, yani kuyumcubaŐı olarak da biliniyor.

Şimdi gelelim, baba nasihatine.... elebimiz seyahatine baŐlayacaęı sırada, yukarıda tanıttığımız pederi, ayakta oğlunu karŐısına alıyor, sağ eliyle sol kulağını tutuyor ve Şu ğd veriyor:

‘‘Oğul. dem yoksul olur, Besmelesiz yemek yeme. Esvabın (elbisenin) söküğünü üstünde dikme. İyi adını ktiye ıkarma. Kötü adama yoldaŐ olma, zararını çekersin. Sen, yr ileri, gzn kalmасыn geri. Alay bozma. Tarlaya basma. Sırrın varsa sakın avretine söyleme. Yrn pyine sarkma. Bir Şey komadığın yere el uzatma. Tuz ve ekmeğ hakkını gözet. Namahreme nazar edip ihanette bulunma. Davetsiz yere gitme. Gidersen ehl-i ırza git. Her mecliste iŐittięin sözleri hıfzıyla. Evden eve söz götürme. Zem, gıybet ve mesaviden (kötülüklerden) uzak ol.

Haluk (güzel huylu) ol. Herkesle hsn lfet et. Senden büyüklerin nnden gitme. İhtiyarlara saygılı davran. Daima temizliğe riayet edip, haramlardan ve çirkin iŐlerden uzak dur. BeŐ vakit namaza devam et. Güzel ahlakla, ilim ve fazilet ile Őhret kazan.

Oğul! Dünya cihetinden nasihatim Őudur ki, Anka – meŐrep ol. Celis ve enis olduğun (sohbet arkadaŐı ve dost olduğun) vzera ve yna (vezirlere ve devlet ricaline) varıp dünya için talepte bulunma ki senden nefret edip aŐaęılamасыnlar. Rıza lokmasına kanaat eyle. Eline geçen malı da israf etme. Kanaatle geçin. Dünyalık akçeyi lokma ve hırka için muhafaza edip, namerde muhtaç olma. Gezdiğin yerleri yazarak bir ‘‘seyahatname’’ namıyla eser yaz.

hir ve akıbetin hayr olup, düŐman Őerrinden emin olası. Hakk Celle ve Al muin ve zahirin (destekin) olsun. Dünyada eman, son nefeste iman bulası. Alem-i Resulullah’ın (Peygamberimizin sancağının) altında haŐ olası. Bu nasihatlerimi gŐuna menkuŐ eyle deyip, bir sille-i pehlivanı vurarak kulağını burdu.’’

Evet, Evliyamız babasını dinleyerek koca bir seyahatname yazdı. Özellikle bu günlerde okursanız, evde otururken bile dıŐarılarda gezmiŐ olursunuz.

*Yeni Şafak
Dursun Gürlek 19 Nis 2020*

990 YIL ÖNCE BUGÜN

2 Kasım 971 tarihinde Buhara'da doğdu.

Gençlik yıllarında devlet idaresinde görev almaya başladı.

992 yılında Ebu Ali Simcurun'un Samanoğulları topraklarına saldırması üzerine Sebük Tiğın ve oğlu Mahmud' un yardımlarıyla bu tehlikeyi uzaklaştıran Hükümdar Nuh bu başarısından dolayı Mahmud'da Seyfettin unvanını vererek kendisini Horasan Valiliğine getirdi.

Sebük Tigin 997'de ölünce yerine veliaht oğlu İsmail geçtiyse de Mahmud kardeşine kendisinin yaşça daha büyük olduğunu, tahtı kendisine teslim etmemesi durumunda üzerine yürüyeceğini bildirdi.

İsmail'in tahtından vazgeçmediğini görünce amcası Buğracık ve kardeşi Nasr ile birleşerek Gazne'ye yürüdü.

998 yılında yapılan Gazne Muharebesinde İsmail yenilerek, bir kaleye sığındı. Bir süre sonra da ağabeyine teslim oldu.

7 ay boyunca hüküm süren İsmail, ağabeyi tarafından öldürülmüştür.

Mart 998'de Mahmud Gazne tahtına çıktı.

Sultan Mahmud 32 yıl hüküm sürmüştür.

Bu süre içerisinde büyük ve güçlü bir devlet kurmuştur.

İlk seferini 1000 yılında Sistanda hüküm süren Seferiler üzerine düzenlemiştir.

Daha sonra düzenlediği akınlarla hazırlıksız olan Emir Halef ibn Ahmed'i yenilgiye uğratmış ve bölgeyi kolayca ele geçirmiştir.

Gazne ordusu karşısında hiçbir başarı elde edemeyen Halef, tazminat ödemek ve adına hutbe okutarak sikke bastırmak suretiyle Mahmut'un hakimiyetini tanımıştır.

999 yılında Karahanlıların, Samanî Devletini yıkması üzerine bağımsızlığını ilan etmiştir.

1000 yılında Abbasi Halifesi Ahmed "el-Kâdir bi'l-Lâh"a göndermiş olduğu elçilerle bağımsızlığını bildirdi.

Halife de Mahmut'a sultanlığını tanıyan değerli bir hil'at, taç ve bayrak ile ele geçirdiği ülkelerin hükümdarlığını tanıyan bir Menşûr yollamıştır.

Bu olaydan sonra Samanoğulları topraklarının mirasçısı olduğunu ileri sürerek Karahanlılar üzerine sefere çıktı.

Çok çekişmeli geçen çarpışmalar sonucunda Karahanlılar yenilgiye uğratıldı.

İki devlet arasında yapılan anlaşmalardan sonra oğlu I. Mesut ile, Karahanlı kağanının birer kızıyla evlenerek, baba-oğul Karahanlılara damat olmuşlardır.

Gazneli Mahmud, devletin kuzeyini güvence altına aldıktan sonra İslamiyet'i yaymak için Hindistan'a 17 büyük sefer düzenlemiştir.

17. Hint Seferinde 16. sefer dönüşü Catların yapmış olduğu saldırının ve vermiş olduğu kayıpların öcünü almak için 1027 yılında harekete geçen Gazneli Mahmud, elde etmiş olduğu zaferlerle Hint Müslümanları arasında bir kahraman konumuna geldi.

Kurmuş olduğu 1400 nehir gemisinden oluşan donanmasıyla Cat gemilerini delmek suretiyle onları bozguna uğrattı.

Bu bölgenin komutasını Ahmet Tegin'e bırakarak Gazne'ye geri döndü.

Gazneli Mahmud, hayatının büyük bir bölümünü savaş meydanlarında geçirmiştir.

Özellikle Hindistan'a düzenlediği seferler onu çok yormuş ve hastalanmasına sebep olmuştu.

Sağlığına kavuşamayan Mahmud, 30 Nisan 1030 tarihinde 59 yaşındayken hayatını kaybetti.

Tarihçiler, Sultan Mahmud'un verem hastalığından öldüğünü kabul etmektedirler.

Mekânı cennet olsun inşallah.

Güneş Gazetesi/ Ahmet Yenilmez-30 Nis 2020